

OBNOVA HRVATSKE

'Obnovu Hrvatske treba promatrati i kao priliku da se uz pomoć europskih sredstava, novca s tržišta kapitala, privatnih investicija i svih ostalih raspoloživih izvora pokrene snažan investicijski val', kaže Julije Domac

'Zagreb i Hrvatsku obnovit ćemo nakon potresa projektom Novi europski Bauhaus'

Julije Domac, ravnatelj Regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), govori kako će Europska komisija već u rujnu ove godine raspisati prve natječe za odabir pilot-projekata koje će financirati, kako bi se načela Novog Bauhauusa primijenila u konkretnim projektima obnove stradalih gradova

Obnova Zagreba, ovakva kako je zamišljena i zacrtana danas, zapravo je tragičan primjer manjka ambicije, vizije i hrabrosti da se u kulturu stanovanja unese nova, dodatna vrijednost. Jadikovkama o nedostatku novca nećemo riješiti problem. Činjenica da obnova košta ne može nam i ne smije biti izlika da u taj proces, kad ga već nakon potresa moramo obaviti, ne unesemo nova saznanja i tehnologije te da ne iskoristimo nove mogućnosti koje nam se pružaju kako bismo od kvartova, naselja i javnih zgrada koje obnavljamo stvorili ugodnija i kvalitetnija mjesta za život i rad“, objasnio je ravnatelj Regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske (REGEA) Julije Domac, s kojim smo porazgovarali o tome kako on vidi potencijal obnove dijelova Hrvatske nakon potresa i na koji način u tom procesu možemo iskoristiti nova saznanja i nove smjernice arhitekture i građevinarstva koje se upravo razvijaju u Europi. A te nove europske smjernice izgradnje i obnove prostora ugodnijih za život koje objedinjavaju arhitek-

Novi europski Bauhaus funkcionira kao inicijativa koja uz operativni tim Europske komisije ima na raspolaganju i savjetodavno vijeće i službene partnere

tonske i građevinske postulate obogaćene okolišnom, estetskom, kulturnom i društvenom vrijednošću nazivaju se Novi europski Bauhaus. Novac potreban za realizaciju projekta obnove gradskih kvartova i stambenih naselja u duhu Novog europskog Bauhauusa moguće je, tvrdi naš sugovornik, realizirati uz pomoć kvalitetno razrađenog koncepta javno-privatnog partnerstva u kombinaciji s EU fondovima, koji će na pravi način vrednovati imovinu i iskoristiti je na više potencijalno isplativih načina, kroz povoljne kreditne linije ili porezne olakšice pojedincima i tvrtkama koji odluče uložiti u obnovu.

Kad bismo u svega par riječi željeli opisati projekt Novog europskog Bauhauusa, možda bi najjednostavnije bilo kazati da je to projekt multidisciplinarnog kreiranja životnog stila i životnog prostora Europljana u bliskoj budućnosti. A budući da u Hrvatskoj upravo kreće sveobuhvatna obnova područja pogođenih prošlogodišnjim potresima, upravo je ovo pravo vrijeme da se dio sugestija tog europskog projekta uključi i u planove obnove gradskih kvartova, naselja i javnih zgrada u Zagrebu, Petrinji, Sisku, Glini i ostalim gradovima i naseljima s potresom pogođenih područja. S tim je ciljem REGEA kao prvi partner Novog

europskog Bauhauusa iz Hrvatske u svibnju u Energetskom centru Bračak nedaleko Zaboka održala prvi nacionalni dijalog svih zainteresiranih hrvatskih stručnjaka koji se žele pridružiti projektu. Susret je organiziran nepunih mjesec dana nakon velike europske online konferencije o Novom europskom Bauhausu koja je održana 22. i 23. travnja ove godine, a okupio je hrvatske stručnjake iz različitih područja - od arhitekture, dizajna, građevinarstva, ekonomije do energetike i zaštite klime, ljude iz nekoliko ministarstava, fakulteta, industrije... Kako je to objasnio ravnatelj REGEA-e Julije Domac, namjera je bila stvoriti multidisciplinarnu grupu koja će na hrvatskoj razini implementirati zamisli i ideje toga projekta, ali i čiji će članovi biti motivirani i zainteresirani za povlačenje sredstava iz EU. Naime, Europska komisija će već u rujnu ove godine raspisati prve natječe za odabir pilot-projekata koje će financirati kako bi se načela Novog Bauhauusa primijenila u konkretnim projektima, pa je upravo to dobar motiv da i Hrvatska, koja upravo radi na obnovi objekata oštećenih u nedavnim potresima, već na jesen osmisli i predloži projekt koji će realizirati uz pomoć europskih sredstava, a koji bi potom mogao poslužiti kao svojevrsni prototip za obnovu naselja na područjima pogođenima potresom, ali i donijeti neku novu vrijednost na razini Europske unije.

Ističe pritom i vrlo zanimljivu ideju obnove jednog gradskog bloka u centru Zagreba koju je u ožujku ove godine u medijima predstavio Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba, koji je okupio impresivnu multidisciplinarnu grupu stručnjaka, nazvavši projekt Blok 19. Ta je ideja svojevrsni ogledni primjer obnove gradskog bloka u skladu s idejama Novog europskog Bauhauusa, a rezultat multidisciplinarnog pristupa obnovi je prijedlog kompletne transformacije gradskog središta uvažavajući kulturološku i sociološku dimenziju suvremenog stanovanja. U razradu

TEKST
Sandra Carić Herceg

FOTO
NFoto

Novi europski Bauhaus je projekt multidisciplinarnog kreiranja životnog stila i životnog prostora Europljana u bliskoj budućnosti

Evidencijski broj / Article ID: 19679312
 Vrsta novine / Frequency: Tjedna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section:

energetski standard ili pak proširiti prometnice i infrastrukturu“, tumači Domac i dodaje da je ideja Bloka 19 pokazala kako dobar dio kvartova u centru Zagreba, ali i u drugim gradovima krije dragocjene neiskorištene prostore koji se mogu obogatiti dodatnim kulturnim i arhitektonskim sadržajima koji će značajno obogatiti život njegovih stanovnika. Nužno je, kaže on, da se u gradovima obnova vrši po blokovima zgrada, što je osjetno jeftiniji i ekonomičniji način umjesto da se zgrade obnavljaju pojedinačno i o toj bi činjenici trebalo voditi računa prilikom planiranja građevinskih radova.

Iako je pojam Bauhauusa star već više od stotinu godina, njegov originalni duh i svjetonazor žive i u temeljima nove Europe, odnosno u inicijativi Europske komisije koja u sklopu Europskog zelenog plana nastoji objediniti ciljeve arhitekture, građevinarstva i energetske učinkovitosti stambenih i javnih objekata sa znanstvenim, sociološkim, kulturološkim i umjetničkim dostignućima kako bi se kvaliteta stanovanja

U organizaciji

REGEA-e u svibnju je u Energetskom centru Bračak, nedaleko od Zaboka, održan prvi nacionalni dijalog svih zainteresiranih hrvatskih stručnjaka koji se žele pridružiti projektu Novog Bauhauusa

projekta Blok 19 bili su uključeni pravnici, ekonomisti, građevinari, arhitekti, sociolozi, oko 120 stručnjaka iz različitih područja, a stručnjaci REGEA-e u njemu su sudjelovali svojim prijedlozima i rješenjima „zeleno“ infrastrukture.

Domac kaže da interes državnih institucija za priključenje projektu postoji, formirana je i nacionalna kontaktna lista koju vodi Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i na kojoj su kontaktni podaci svih nadležnih državnih institucija, ministarstava i agencija uključenih u obnovu, a prema njegovim riječima i premijer Andrej Plenković se u Bruxellesu već susreo s povjerenicom EK-a Elisom Ferreira zaduženom za provedbu inicijative, kojoj je potvrdio interes Hrvatske da aktivno sudjeluje u projektu Novi europski Bauhaus. Dodao je i kako mu se čini da je obnova objekata oštećenih u potresu već u startu krenula krivim smjerom jer se krenulo u pojedinačnu obnovu zgrada koja, bude li se obnavljalo ovim tempom, neće biti gotova za desetke godina. „Vjerujem da bismo trebali promijeniti način na koji promatramo kompletnu obnovu. Predlažem da okupimo stručnjake raznih profila, posjednemo ih pred kartu i da zajedničkim snagama napravimo plan obnove po kvartovima, ali tako da promatramo širu sliku a ne zgradu po zgradu. Da preciziramo koje kvartove i dijelove grada treba porušiti, koje možemo obnoviti i na koji ćemo ih način obnavljati, što ćemo u te kvartove unijeti kao dodanu vrijednost i kakvu ćemo im namjenu dati, u kojim dijelovima valja podići

obogatila i podigla na višu razinu. Europski zeleni plan odgovor je Europske unije na rastuću prijetnju klimatskih promjena i ugrožavanja okoliša. Taj bi plan EU trebao pretvoriti u moderno, učinkovito i konkurentno kružno gospodarstvo koje će do 2050. drastično smanjiti, a potom i posve zaustaviti emisiju stakleničkih plinova te utemeljiti jednakopravni gospodarski rast svih dijelova Unije koji neće biti ovisan o masovnom iskorištavanju prirodnih resursa. Novi je europski Bauhaus zamišljen kao kreativna inicijativa kojom se objedinjavaju ciljevi znanosti, tehnologije, umjetnosti, kulture i socijalne uključenosti radi pronalaženja rješenja za svakodnevne probleme, odnosno kao svojevrsni most između tehnologije i umjetnosti s kojim Europski zeleni plan dobiva i svoju kulturnu dimenziju te tako postaje dio zajedničkog cilja svih članica Unije ka stvaranju kvalitetnijeg života u budućnosti.

A kako primjena ideja Novog europskog Bauhauusa izgleda u praksi najbolje ocrtava primjer postrojenja za iskorištavanje komunalnog otpada za proizvodnju energije Amager Bakke u danskom glavnom gradu Kopenhagenu. Zgrada energetskog postrojenja, koju je projektirao danski arhitekt Bjarke Ingels, poznata je kao CopenHill i osim kao energetsko postrojenje služi i kao rekreacijski centar i centar za edukaciju o okolišu. Postrojenje je opremljeno najmodernijom tehnologijom za preradu otpada u gorivo, na godinu preradi 400.000 tona otpada i proizvede dovoljno električne energije za 150.000 kućanstava u

Premijer Plenković se u Bruxellesu već susreo s povjerenicom EK-a Elisom Ferreir, kojoj je potvrdio interes Hrvatske da aktivno sudjeluje u projektu Novi europski Bauhaus

'Nužno je da se u gradovima obnova vrši po blokovima zgrada, što je osjetno jeftiniji i ekonomičniji način nego da se zgrade obnavljaju pojedinačno', kaže Domac

Kopenhagenu. Krov zgrade je oblikovan kao skijaška padina te sadrži rekreacijske sadržaje, skijašku stazu, staze za trčanje, umjetne zidove za penjanje te javne prostore za druženje i boravak građana.

Zbog čega naziv Bauhaus? Pod tim je imenom u Njemačkoj početkom 20. stoljeća djelovala škola koja je njegovala novi, drugačiji pristup arhitekturi, nastojeći je obogatiti dizajnom i umjetnošću. Rezultat te ideje, koja se vrlo brzo proširila Europom nakon Prvog svjetskog rata, jest projektiranje i gradnja stambenih objekata i javnih zgrada u novim estetskim okvirima i sa svojevrsnom dodanom, umjetničkom vrijednošću karakterističnom za europsku arhitekturu prve polovine 20. stoljeća. Mnogi od dosega Bauhaus škole upotrebljivi su i danas. Domac je za Megawatt objasnio kako se u cilju povećanja energetske učinkovitosti zgrada u Europi i smanjenja potrošnje energenata do 2050. treba obnoviti oko 250 milijuna objekata. Ta obnova podrazumijeva i promjene u korištenju materijala za obnovu postojećih i gradnju novih objekata, a Bauhaus je, kaže, „svojevrsni začim“ čija je namjera spriječiti bezdušno „fotokopiranje“ zgrada i čitavih stambenih blokova i naselja samo kako bi se postigao krajnji cilj uštede energije.

Energetska obnova zgrada sama po sebi nema previše smisla ako ne donese povećanu kvalitetu života stanarima tih objekata. A ta povećana kvaliteta života ne treba se promatrati samo kroz smanjene troškove grijanja ili hlađenja, već u procesu obnove, kaže Domac, treba nastojati da se obnovljeni kvartovi i naselja dodatno produhove kroz estetske, društvene i kulturne sadržaje te da ti prostori nakon obnove postanu ne samo estetski ljepša nego i ekološki održivija mjesta za život prilagođena svim društvenim grupama. Stoga je Europska komisija početkom ove godine pozvala sve zainteresirane sudionike da s Europskom komisijom formiraju inicijativu Novog europskog Bauhauusa. U siječnju je pokrenuta prva faza sukreiranja Novog europskog Bauhauusa koja je upravo završila krajem lipnja, a njezin je cilj bio motivirati dizajnere, inženjere, arhitekte, znanstvenike, ali i sve zainteresirane kreativne građane Europe različitih profesija da iznesu svoje ideje, prijedloge i komentare u cilju osmišljavanja prostora u kojem živimo kako bi on postao ljepši, održiviji i uključiviji. Odaziv je bio odličan i na javni je poziv pristiglo više od 1500 prijedloga iz 35 zemalja. „REGEA se među prvima javila kao partner iz Hrvatske i danas već sudjelujemo u radu nekoliko radnih grupa koje kreiraju natječaje za nekoliko pilot-projekata, ali i formiraju arhitektonske, energetske i sve ostale smjernice koje bi trebale osigurati da budući objekti, bilo oni renovirani ili novoizgrađeni, budu ne samo energetske učinkoviti već i estetski privlačni, zdravi i ugodni za život zbog niza sadržaja koje nude“, objasnio je Domac.

Novi europski Bauhaus funkcionira kao inicijativa koja uz operativni tim Europske komisije ima na raspolaganju i savjetodavno vijeće te službene partnere inicijative.

Savjetodavno vijeće sastoji se od eminentnih stručnjaka svih profila i nacionalnosti iza kojih su vrhunski rezultati na području umjetnosti, oblikovanja, inženjerstva, održivosti, znanosti i društvenih djelatnosti. Trenutno projekt ima preko 130 partnera diljem Europe čija je zadaća prvenstveno komunikacija i promocija ideja inicijative te povezivanje zainteresiranih dionika ali i doprinos u sukreiranju i oblikovanju inicijative kroz partnersko umrežavanje i razmjenjivanje znanja i iskustva. Partneri pokrivaju sva područja i razine kojima se bavi Novi europski Bauhaus te uključuju neka od najuglednijih europskih sveučilišta, razne strukovne asocijacije, udruženja na europskoj pa i svjetskoj razini kao što su Eurocities, Energycities, Covenant of Mayors, SolarPower Europe, World Green Building Council, potom i znanstvene ustanove, umjetnička udruženja, energetske, klimatske, razvojne agencije i asocijacije, nevladine organizacije lokalnog tipa i mnogo drugih partnera koji su prepoznali priliku i pridružili se ovoj ideji.

Broj zainteresiranih koji se žele uključiti u priču o kreiranju nove europske kulture života i stanovanja iz dana u dan je sve veći, a ta činjenica svjedoči da Novi europski Bauhaus ne treba promatrati kao trošak već kao novu priliku. Slijedom toga, pogrešno je obnovu područja pogođenih u potresu u Hrvatskoj promatrati samo kroz prizmu novca koji će trebati uložiti u obnovu oštećenih zgrada. Valja je, kaže Domac, promatrati kao priliku koja će uz pomoć europskih sredstava, novca s tržišta kapitala, privatnih investicija i svih ostalih raspoloživih izvora pokrenuti snažan investicijski val koji, ako se dobro isplanira i usmjeri, može pokrenuti gospodarstvo i time donijeti i značajnu financijsku dobit državi. Znanstvenici i stručnjaci raznih profila u Hrvatskoj toga su već odavno svjesni. Preostaje još da tu činjenicu osvijeste i političari o čijoj odluci ovisi njezina realizacija.

